

NAŠE HLASY

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing Co., 1256 Queen St. W., Toronto, L.E. 6-2135. — Printed by Litera Printing Co., Toronto. — Subscription: Canada \$ 4.00, all other Countries: \$ 5.00

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZAVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

Saturday, May 23th, 1964.

Ottawa, and for payment of postage in cash.
Authorized as second class mail by the Post Office Department.

No. 20 (367) Vol. X.

JAROSLAV SEJNOHA:

Prešident Dr. Edvard Beneš

K JEHO OSMDESÁTÝM NAROZENINÁM

Kdybychom žili v době skutečného míru, oslavoval by československý národ narozeniny prezidenta Dr. Edvarda Beneše jako den velmi památný a radostný — protože Dr. Edvard Beneš byl by patrně ještě živ. Nebýt světového ústupu od zásad, které hlásal T. G. Masaryk, Woodrof Wilson, Aristide Briand a na kterých byla založena a kterými se zprvu řídila ženevská Společnost Národů, nebýt ústupu, který vedl k Mnichovu, do druhé světové války, k Teheránu, Jaltě a San Francisku, nebýt velké řeči pronesené prezidentem republiky u musea na legionářském sjezdu r. 1947 a to za prudkého slunce na Benešovu obnaženou hlavu, po které prezident byl tehdy zasažen prvním záchvatem mrtvice, — nebýt únoru 1948. byl by možná Dr. Beneš ještě mezi námi.

Psát dnes o Dr. Edvardovi Benešovi, nechceme-li mluvit banality, je problém nejtěžší, poněvadž nemáme doposud dostatečného odstupu a dostatečně klidných myslí k objektivnímu posuzování posledních dob.

V souvislosti s národním a státním neštěstím nakupila se kolem osobnosti Dr. Beneše taková spousta legend, článků a publikací nedoložených, často nepravdivých a zejména neodborných, napsaných Čechoslováky i cizinci, že tvoří souhrnně, pyramidu nepřesností a nesprávností, které skreslují i osobnost i životní dílo Dr. E. Beneše, skreslující zároveň politický vývoj náš domácí i mezinárodní.

Životopisy velkých mužů mívají společnou chybu v tom, že nám předkládají analýzu vykonaného díla, nemluví o osobě, aneb tuto skreslují podle vykonaného díla. Totéž lze říci i o Dr. Ed. Benešovi — u něj jde o životní dílo a jde o osobu. O jeho činnosti do II. světové války byla napsána řada článků a publikací, které zůstávají užitečným materiálem pro pozdějšího odborného politického — diplomatického historika: činnost za druhou světovou válku a za dobu poválečnou nebyla ještě odborně sepsána a posouzena. Historie to učiní v budoucnu spravedlivě.

Neminim psát o životním díle Dr. Ed. Beneše — mohlo by to naplnit několik knih — neboť je přece spojato s celými dějinami našeho státu — od jeho vzkříšení do dnešní sovětské hegemonie.

BENEŠ DĚLAL DĚJINY:

Základem v jeho politické praxi byly ideály humanity a demokracie. Vtiskl stopy svého politického názoru Střední Evropě a měl největší podíl na utvoření Malé Dohody.

Vedle legend však skutečná osobnost Dr. Ed. Beneše zatím zapadá v temnotu jako nejasný stín na vzdáleném obzoru.

Je nás již málo, velmi málo a řídíme — kteří jsme znali Dr. Beneše zblízka a dobře. Jsou ještě někteří, kteří vědí více nežli já o některém úseku z díla a ze života Benešova — ale pochybuji, že by někdo — s výjimkou ovšem pí. Benešové — znal tak zblízka Dr. Ed. Beneše od prvního dne, kdy po úniku z Rakouska — Uherska do Paříže až do dne našeho posledního rozhovoru v r. 1947., kdy byl již smrtelně nemocen. Mohl bych snad říci, že jsem znal několik Edvardů Benešů; zejména i Dr. Beneše předmnichovského i Dr. Beneše pomnichovského. — Jak bych nevzpomenul občas jednoho rána, kdy přijel v r. 1915 ze Švýcarska do Paříže, kde jsme prvního dne společně poobědvali s Rud. Keplem v redakci "La Nation Tehéque." Viděl jsem ho opět a mluvil s ním nesčíslněkrát. Viděl jsem, jak podpisoval — mezi vítězi mírovou smlouvu ve versailském zámku a pracoval jsem s ním v jeho Kabinetě po 4. léta od r. 1926. do konce r. 1930. Tehdy jsem ho také doprovázel ve funkci osobního tajemníka na úředních cestách do Francie, Anglie, Belgie, na výstavu tisku do Kolína nad Rýnem, do Berlína a do Ženevy; tam vlastně ve funkci šéfa jeho ženevského Kabinetu.

Všude — a zejména v Ženevě u Společnosti Národů — jsem viděl tu neobyčejnou vážnost a prestiž, která nás samé někdy udivovala, již byl zahrnut tento malý, nedemagogický, nešarmantní zahraniční ministr menšího, nedávno utvořeného státu. — Jak nevzpomenout historického r. 1926, kdy do Společnosti Národů vstupovalo mírumilovné Stressemannovo Německo!

CO SE TEHDY STALO?

Je známo, že Malá Dohoda měla v Radě S. N. jedno místo. Střídali jsme se; Československo, Rumunsko a Jugoslavia. Tehdy bylo v Radě za Malou Dohodu Československo a Dr. Beneš byl současně dokonce i předsedou Rady. Byla nyní řada na Rumunsku a kandidátem byl tudíž Titulescu.

Novým předsedou Rady měl být Stressemann. Z kruhů noví nástřky se však rozneslo, že Stressemann pomýšlí nepřijmout tuto vedoucí funkci pro svou ženevskou nezkusenosť a chce navrhnout, aby za předsedu Rady byl opět zvolen Dr. Beneš. U Rumunů, kteří byli na řadě pro místo Malé Dohody v Radě, vznikla obava, že by Rumunsko mohlo být nezvoleno. Aby snad k tomu nedošlo, aby Rumunsko se necítilo ochuzeno, Malá Dohoda nebyla oslabena, Dr. Beneš byl již téměř rozhodnut učinit před volbou prohlášení, že by případnou volbu nepřijal. Ale ještě mne poveril, abych šel k Angličanům, informoval je o tomto úmyslu a požádal o radu. Přinesl jsem vzkaz, že Angličané prosí Beneše, aby to nedělal, že vítají úmysl Stressemannův a že se postarají o to, aby i Rumunsko bylo zvoleno.

A tak došlo k světové sensaci, když Stressemann, odmítající pro sebe funkci předsedy Rady, navrhl, aby v tak slavné a důležité době bylo jednání upuštěno od zásady střídání a aby pro nové období byl za předsedu zvolen státník o mezinárodní situaci nejlépe informovaný a v životě Společnosti Národů nej-

(Pokračování na str. 2)

Jaroslav Sejnoha,
upomínka na poloprávního českého národa
mládež
Štuba 23. 5. 47.
Edvard Beneš

PANYCHÍDA ZA DR. BENEŠE

Tak jako když skřivan padne do polí,
kde zpíval nad bídou všech lidí ...
Tak jsme stáli v řadě
jako smutné topoly
a mysleli, že velký mrtvý nás všechny vidí.

Nemohli jsme se rozplakat
a jako děti ukázat místo, kde to nejvíce bolí,
nad námi tehdy stál kat
a zabíjel naši lásku holí.

Ten hrob, ten se neměl v zemi vykopat,
ta zem je mokrá, plná špíny
a kdo ho musel dát,
měl ho dát pod jasmíny.

Již nebudeme čekat vánoce
a ta jeho poselství,
již budeme jen svým dětem vyprávět,
jak bylo tenkrát smutno v Praze,
ten pochod po náměstí, to ticho,
ten strašný pochod, jako když odchází duše drahá,
a to ráno,
nikdo nepověděl radostné "Dobré jitro",
ten den, plakala celá Praha.

Necháte-li nový zvon svobody zas jednou lit,
nechte tu první píseň za něho se pomodlit,
vždyť on vždycky kupředu tak hrdě šel,
a le — n e d o š e l.

MILOSLAV ZLÁMAL

25 LET ČESKOSLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO SDRUŽENÍ V KANADĚ

Ve dnech 9.-10. května se konal v Torontě XVI Kongres Čsl. Národního Sdružení v Kanadě u příležitosti 25 výročí založení této organizace.

Kongres byl zahájen v sobotu dopoledne v hotelu Royal York. Úvodní program řídil generální tajemník J. G. Corn, C. A., — muž patří hlavní zásluha o vzorné uspořádání kongresu.

Přítomné uvítal Dr. Karel Jeřábek, předseda torontské odbočky. Za město pozdravil, v sloven-

ské a anglické řeči Alderman George Ben. Po představení Alešem Havlantem, který byl před měsícem přijat do ontarijské advokátní komory (blaho-přejeme!) Hon. Allan Grossman, ministr reformních institucí ontarijské vlády učinil delší projev, ve kterém vyzdvihl přínos Čechů a Slováků Kanadě a vyslovil politování nad pádem československé demokracie, již nazval jedinou z největších tragedií naší doby. Pokračování na straně 3.

ROSCOE DRUMMOND

WHY THE CZECHS RIOTED MAY DAY

WASHINGTON — No wonder some 3,000 Czech students rioted in Prague on May Day.

Czechoslovakia's Communist regime is a mess. The economy is coming apart at the seams, and the pressures and frustrations have become irresistible.

After 16 years, during which the Communist Party has had total control to plan and operate the machinery of government at will, the nation has reached a state of unrelieved squalor.

The anti-Communist demonstration proved too big and too violent to be covered up, whereupon the spokesmen for the regime tried to cover up its cause. They claimed that the demonstrators didn't really mean it, that it was all due to a small band of "hoodlums."

Don't you believe it. A massive group of students from Prague's Charles University and various high schools had gathered for the traditional May Day singing and poetry readings. But the police came to break it up. When the riot squad took out truncheons and led police dogs into the crowd, the singing turned to chanting, and the chantings were ominous: "Long live freedom" and "Down with the Gestapo."

WHAT'S THE TROUBLE?

That's the question, and that is what the Communists are trying to play down by dismissing the riot as a minor hoodlum disturbance.

The trouble is that the Czech Communist regime is in dire straits.

This is no overstatement. This is not wishful, anti-Communist propaganda put out by some Czech refugee group. This is the careful and considered finding of a correspondent for the Reporter magazine, George Bailey, whose knowledge of the Slavic languages and his love for Slavic cultures, won him trust and candor from the many people he talked with in a recent trip through Czechoslovakia.

"Sixteen years after the great experiment of Communist planning began," writes Bailey, "all are agreed that it has resulted in an almost unqualified failure."

Czechoslovakia was an ideal laboratory in which to prove whether communism was the way to organize society and operate the economy. It had one of the most skilled labor forces of any industrial nation in the world. Despite the war, its productive plant was in good condition.

Communism has turned it all into a colossal mess.

Today Czechoslovakia's economy is grinding to a halt — and the food isn't forthcoming.

Unneeded plants are working part-time producing unwanted products, which are piling up in storehouses because they can't be sold. Corrective measures are creating even greater distortions. A crash agricultural-housing program has failed by 95 per cent.

No wonder the natives are restless.

CHICAGO SUN-TIMES,
May 7, 1964

PAPRSEK HUMORU

V jednom anglickém přístavu hráli dva lordi šach. Uprostřed partie zazněla salva z děl. Jeden z lordů se s ledovým klidem zeptal druhého Angličana: "Proč střelí?" "Ale přijel Chruščov", odpověděl jeho partner a pokračoval ve hře. V tom se ozvala druhá salva a první lord prohlásil: "To mě udivuje. Vždycky jsem si myslel, že britské královské dělostřelectvo je nejlepší na světě." —

STALE SE HLEDÁJÍ DÁRCI KRVE

PRESIDENT DR. EDVARD BENEŠ

Pokračování se strany 1.

zkušenější, pro svou osobnost, pro svůj věhlas a autoritu, opět Dr. Ed. Beneš, což bylo přijato Shromážděním jednohlasně a s ohromným potleskem. A tak se stalo, že Malá Dohoda obdržela v Radě — t. j. v jakémsi výboru S. N. — najednou dvě místa, neboť i Rumunsko bylo za Malou Dohodu zvoleno. Byla to světová sensace, úspěch ovšem nejen pro osobu Dr. Ed. Beneše, ale i pro pověst ČSR. — úspěch, který u nás doma kromě několika jedinců, jakými byli T. G. Masaryk a takový F. X. Salda, nikdo nechápal.

ZE ŽENEVY DO PRAHY.

Když jsme se tehdy vraceli ze Ženevy do vlasti a já koupil na chebském nádraží pro ministra čerstvé pražské noviny, odevzdával jsem mu je váhavě. Sestoupili sme, ba spadli rázem, s nejvyšších výšin do nevonícího bahna. Tehdy to bylo na podzim r. 1926, kdy — tak říkají — byly politické akce Benešovy doma na bodu nejnižším. Ne pro zahraniční politiku; Benešův výklad v parlamentě byl opět tehdy — jako ostatně vždycky — schválen a odtleskán. Ale část tisku útočila denně, snůškou nejnižších pomluv, urážek a insinuací. Právě příčiny nebyly ovšem veřejnosti řečeny.

Beneš neodpovídal, nereagoval. "Nemohl pro to ztrácet čas, nutný pro důležité věci státní" — jak říkal. Jen dvakrát se dal vyprovokovat. Jednou řekl, že řemeslným štvácům neodpovídá. Jeden redaktor prohlásil, že to vztahuje na sebe a žaloval Dr. Sychravu, šéfredaktora "Národního Osvobození", které výroky uveřejnilo. Pan redaktor doufal — marně — že před soud bude povolán i Dr. Beneš a že si to — jak říkal — rozdá s ministrem, který mu před časem odmítl jmenování vyslancem. Kde kdo se po I. světové válce ucházel o jmenování vyslancem, ale žádný z těchto kandidátů nechtěl začínat jako legační tajemník, studovat, učit se a získávat zkušenosti. Pan redaktor sice po mnoha letech napsal a dokonce tiskem vydal kající pokání, kterým vlastně Dr. Beneše odprosil, ale nikdo brožurku již nečetl a téměř nikdo o ní ani neví. Nemohla ovšem odčinit zlo, páchané po léta.

Zmíněný redaktor, dříve tajemník obchodní komory, byl dobrý vlastenec, prokázal i statečnost v legiích, ale také v nich provedl čin, svědčící o mimořádné politické neprozíravosti. Za čestného souzení tohoto omylu byl Dr. Beneš, na rozdíl od Štefánika, pro mírnější řešení a později i pomohl doporučením na cizí vlivná místa k pěkné existenci. Náš člověk ji však ztratil ne svou vinou, ale byl člověk "pechový", co vzal do ruky nešlo. Žádal jmenování vyslancem v Polsku anebo v Jugoslávii, kde měl známé. Dr. Beneš spoustu obdobných žádostí odmítl a ministerstvo zahraničních věcí ochraňoval proti neřestí rozdávát vyslancká místa žadatelům z politických stran aneb jejich podporu. Popularitu si tím ovšem nepěstoval. Vyhověl jen jednou, ze zvláštních důvodů, ale to už bylo nedlouho před Mnichovem a nad republikou zatemněno. Byl i jiný redaktor, který v téže pražském velkém deníku, slavně kdysi minulostí, psal úvodníky proti Benešovi a Hradu žluči. Tomu totiž Dr. Beneš odmítl jmenování vyslancem v Bulharsku. Aby se redaktor mohl ještě více mstít vyslal svou sestru jako dopisovatelku do ciziny, kde špendlíčkem podřývala pověst československého ministra zahraničních věcí.

Je neuvěřitelné jak skutečná diplomatická činnost Benešova je málo známá a je smutné, jak občasné neodborné protibenešovské články, psané žlučí v exilu, připomínají svým obsahem zmíněné úvodníky, někdy i tisk — stříbrný.

Byly i jiné případy, jiní redaktori a jiní lidé v pozadí. — Jindy, v odpověď na nízké pomluvy a insinuační, kterými byly Benešovi prohledávány kapsy, uveřejnil Dr. Beneš v novinách výkaz svého jmění, sestavený notářem.

Tehdy jsem byl náhodou přítomen jak se Jan Masaryk rozcílil nad tím, že Dr. Beneš se dal vyprovokovat — dle jeho slov — pražskou čeládkou a jaká je to ostuda, jestliže československý ministr zahraničních věcí — a k tomu Dr. Ed. Beneš — musí předkládat součet svých fusek!

Noviny přinášely i pomluvy k smíchu jako o červném mramorovém písku, přivezeném na státní náklad z jižní Itálie pro cestičky v Benešově zahradě a pod. Beneš tyto doby přetrpěl a přežil.

Nebylo také někdy snadno provádět zásady Masarykovy. Ani ne tu jednoduchou: "nebát se a nekrást" Beneš to vlastně prohrál u jisté pražské společenské smetánky již po svém návratu z Paříže do Prahy, když dal zatknout dva ředitele banky, kteří mu nabídli úplatek pro jistý mezinárodní obchod. "To se přece nedělá" — šlo ústním podáním — "nemusil přijmout, ale dát zatknout! To by se bylo za Rakouska nestalo."

Nemohu psát o všech mezinárodních konferencích, jichž se Dr. Beneš účastnil, o všech počtech a funkcích, jichž se mu dostalo, jako na příklad o jeho šťastné arbitráži v někdejším petrolejovém sporu mezi Anglií a Persií, která potom otevřela svou náruč Zbrojovce a Škodovce.

Je známo, jak Dr. Beneš se v Ženevě zastával Etiopie — nesprávně zvané Habeši — proti imperialistickým, anexistickým choutkám Mussoliniho Itálie a jak i v jiných případech bojoval proti ustupování od stěžejních zásad Společnosti Národů — v zájmu lidství, kolektivní bezpečnosti, světového míru a tudíž ovšem i československa. Nemohl ovšem zabránit nástupu a vzrůstu Hitlera, kterému tolik pomáhala Mussoliniho Itálie a od r. 1934 i beckovské Polsko — jakož i vývoj situace na Západě — politika apeasementu — kterou jsme nabývali ochuravěním západních demokracií. Do těch dob vzrůstajícího nebezpečí zapadá také abdikace již těžce nemocného T. G. Masaryka a volba nového prezidenta. To jsem byl již opět v Praze, měl jsem i jistou funkci při volbě a při uvádění Dr. Beneše v presidentský úřad ve Vladislavském sále a vim také mnoho z vnitropolitického jednání v posledních dnech před volbou. Proto jsem také tehdy chápal ten nesmírně vážný výraz v tváři Dr. Ed. Beneše, který si byl vědom, jak se mezinárodní obzor zachmuřuje, jaké nebezpečí hrozí Evropě, světu a republice — a jak zatím u nás se někteří lidé jen zabývají a vyčerpávají jen podřadnými, ne — li nicotnými — jak on říkával: jen samými lapáliemi.

V ROZHODNÉ CHVÍLI.

Víme co se stalo. V rozhodné chvíli jsme byli odzbrojeni těmi, s jichž pomocí jsme neoprávněně počítali. Národ šel do války statečně. Po mnichovském diktátu však mnozí z těch, kteří byli ochotni přinést v boji největší obět, propadli v první chvíli malomyslnosti a poraženectví. Dr. Beneš, první obět, musil do vyhnanství. Ale ani tehdy, po katastrofě státní, ná-

rodní a osobní nezoufal. Nikdy jsem ho neslyšel vyslovit slovo zrada, ale několikrát řekl, že zůstává nejasné proč nás včas neinformovali, jestliže nebyli schopni přijít na pomoc.

Neklesl však beznadějně na mysl, jako na př. kdysi velký vlastenec P. J. Šafařík, který po r. 1848 skočil s mostu do Vltavy, to by nebyl Beneš, vždy říkající, že flintu nemá nikdo zahodit do žita ani tehdy, není-li v ní již ani jeden náboj.

DRUHÝ ODBOJ.

Druhý odboj je zhruba známý. Manifest, který prezident obdržel z domova do exilu, podepsaný několika sty vzdělanci, že věrni mu zůstanou, s násilným stavem se nikdy nesmíří — a některé vzkazy a dopisy, jako dopis od Dr. Lad. Rašina — a konečně i oddanost a podpora vlády, vojska a spolupracovníků mezi kterými bylo opět hodně bývalých legionářů, prezidenta mravně posilovaly.

Zažil jsem Benešův zájezd do Daladiérovy Paříže na podzim r. 1939, pracoval jsem pak v presidentské kanceláři po 3. léta v Londýně, vítal jsem prezidenta později v Kahýře, měl jsem s ním za II. světové války mnoho rozhovorů, ale myslím že to ponechám pro příští historiky.

Programem a cílem II. odboje bylo získat od velmocí oficiální odčinění Mnichova — což se prezidentovi zdařilo. Bylo by však nesprávné se domnívat, že snad snadno a že nebyly chvíle nesmírných starostí a úzkostí. Jak by se byl prezident hluboce nezamyslel — nad osudem zásady o sebe — určení národů — jednou když řekl velký západní státník — a to ještě před vojenským vítězstvím Rudé armády — že baltické státy nebude přece možno nikdy vzít Rusku zpět.

Nedávne zvolení Jakše, který byl s námi za války v Londýně, předsedou sudetských Němců, dává připomenout Benešův vzkaz Churchilovi, aby to jen Angličané, řekli jasné, chtějí — li nám udelet z Jakše druhého Henleina, že v takovém případě nechá v Londýně všeho a vrátí se na americkou universitu.

Nemíním se šířit o presidentově cestě do Moskvy. Jen poznamenávám, že tehdejší vztah k Západu k Sovětskému Svazu byl zcela jiný, nežli byl pozdější a je i v této době a nežli se mnozí dnes domnívají!

PROSLOVY CHURCHILA.

Postačilo by si jen přečíst oficiální proslov Churchillův v Teheráně anebo i jiné jeho projevy, na př. jeho proslov v britské sněmovně, kde řekl po návratu z jaltské konference: "Neznám žádnou vládu, která dodržuje svoje závazky, i když je to na její vlastní úkor, solidněji, než vláda ruská." Anebo, dne 2. dubna r. 1944: "Ruské armády stojí nyní před branami Varšavy. Přinášejí osvobození Polsku." . . .

Nebyl jsem s prezidentem v Moskvě, kamž přijel, což je důležité, což si mnozí neuvědomují — teprve po první schůzce Churchila a Roosevelta se Stalinem, které předcházela — o několika týdnů starší — moskevská konference a dohoda Edena a Hulla s Molotovem.

BENEŠOVA CESTA DO MOSKVY A BENEŠOVY OBABY.

Příčin k Benešově cestě do Moskvy bylo několik.

Domnívám se, že nejhlavnější byla obava Benešova a obava naší londýnské vlády — z Ruska. Proto také, když se Rudá armáda blížila k našim hranicím, vypravil Beneš z Londýna zvláštním letadlem přes Kahýru delegaci, sestavenou ze zástupců vlády, Státní Rady a nejdůležitějších úřadů, aby Rusové neměli záminku, že není známých a spolehlivých lidí, kterým by odevzdali osvobozena území k civilní správě, jak se dříve zavázali.

Nemohu se šířit o návratu prezidenta a vlády do vlasti — o jiné moskevské garnituře pro jinou československou vládu — a jiného prezidenta — a o únoru. Pokud jde o jednání moskevská byla tam — podle mých informací — situace tato: naši měli na vybranou: dohodnout se s komunisty anebo se vrátit do Londýna a sdílet tam známý osud tehdejší zahraniční vlády polské. Komunisté měli na vybranou: dohodnout se s našimi anebo se vrátit do vlasti s Rudou armádou a utvořit tam vládu s měkkými národními socialisty, sociál. demokraty a lidovci a se "spolehlivějšími" prezidentem nežli byl Dr. Beneš.

V letech 1946 a 1947 jsem mluvil s prezidentem jen několikrát. Naposledy, když prezident byl nemocen již smrtelně. Vážnost jeho nemoci byla národu tajna. I toto období — svůj tehdejší pražský pobyt nazývám svým III. exilem — bude posouzeno historií spravedlivě.

K nynějším některým nesprávným názorům přispělo mnoho okolností: první články anglických novinářů, poslané z Prahy o únoru do Londýna byly nesprávné, ale po celém světě otiskované; jedna naše publikace, téměř vlastizrádná, vydaná ukvapeně a francouzsky v Paříži, ve které se autor poštěl snaží umýt vlastní ruce svalováním viny: neznalost ústavy; neznalost mezinárodní situace, za které Praha, na rozdíl Athén a Honkongu nebyla pro Západ casus belli; neuspokojené naivní ambice a konečně i řečnická otázka "byl Edvard Beneš viněn?", hrozená diletantsky a lehkomyšlně do nervové nemocného exilového větru, to vše, souhrnně, vytvořilo ovzduší, které bude v budoucnu nesnadno pochopitelné.

BENEŠOVA OSOBNOST.

Má osobní znalost Dr. Ed. Beneše může mi snad dovolit zatím aspoň tento závěr: Dr. Beneš byl přes mládí v den, kdy vypukla I. světová válka mimořádně připraven pro zahraniční politiku.

Pohrdal t. zv. životními radostmi. Neměl kromě krásného oddaného přátelství p. Hany Benešové. — vlastně nic z toho, čemu se říká příjemný život. Pohrdal penězi, nepřijal nikdy ani cestovních diet, na které měl jako ministr nárok, nepotřeboval vlastně peněz, neboť žil skromně a neměl vydání, kromě na knihy, neměl téměř osobních přátel, poněvadž neměl na pěstování přátelských vztahů času, pracoval pozdě do noci a vstával nejpozději o šesté, nevěděl zpravidla co obědval neb večeřel — pro samé přemýšlení aneb současně projednávání důležitých věcí. (Generál Ingr jednou řekl: je skoro nelidský, nekouří, nepije, nechodí za děvčaty, má chybu, že nemá ani jednu chybu . . .)

Vždy usiloval o to — nás až někdy zamrazilo a on sám tím někdy trpěl — aby odsunoval sympatie a city, aby podřizoval srdce rozumu, když šlo o zájem věci, státu a národa.

Pokračování na str. 3

BATAWA HLÁSI

Bratr J. Novák oslavil své narozeniny 30. dubna — zároveň přejeme sestře a bratru Novákově hodně spokojenosti v jejich novém bydlišti, 64 Dixon Drive, Trenton, Ontario.

Bratr Karel Seif, známá postava české kanadské společnosti, oslavil své narozeniny 2. května v kruhu přátel — přejeme Karlovi se srdce vše nejlepší.

12. května oslavil bratr F. Janák své narozeniny — upřímně blahopřejeme.

Batawští kuželkáři ukončili úspěšnou zimní sezonu slavnostní večeří dne 2. května. Sestra Janáková opět dokázala svou všestrannou sportovní schopnost a vyhrála pohár ve skupině "10 pin" (ženy) s nejvyšším průměrem 130, nejvyšším "Triple" 317 a nejvyšším "Single" 192. Bratr J. Novák a A. Kotek přijali pohár ve skupině "10 pin" (muži). V lize "5 pin" se úspěšně uplatnili V. Sarman, B. Kotrba, L. Tlamsa, E. Pekař, I. Markvart, T. Kukliš a J. Janečka.

Bratr Janečka ovšem nezapomíná již připravuje ligu tenisu na Batawě a těšíme se, že co nejvíce českých hráčů projeví zájem o tento velice populární letní sport.

Odbočka Národního Sdružení na Batawě připravuje taneční zábavu, která se bude konat dne 29. května ve Společenských Místnostech Batawského "Recreation Centre". Upřímně zveme všechny bratry a sestry — přijďte si k nám zatančit a povzbudit naši společenskou činnost.

ODBOČKA VE WINNIPEGU

V neděli 12. dubna 1964 oslavil ve zdraví a pohodě svoje sedesátiny náš krajan br. Vojtěch Bělář. Na farmu "Pine Ridge" se sjelo při této příležitosti kolem čtyřiceti krajanů. Při českém obědě za zpěvu našich písní se všichni potěšili a hlavně oslavenec br. Vojtěcha, jehož statek a rodina je ve vzdálené vlasti na úrodné Haně. Vojtěchovi přejeme, aby se jednou mohl zase vrátit na svoji půdu.

Předseda nedávno založené odbočky ČSNS v Calgary, Alberta, br. Pavel Maštálík navštívil v neděli 19. dubna 1964 Winnipeg. Sešel se s některými členy výboru místní odbočky ČSNS a na jeho počest byl podáván oběd. Radujeme se z navázání styků s bratrskou odbočkou v Calgary, jejíž předseda je mladý agilní činovník a věříme, že pod jeho vedením calgarská odbočka poroste.

Těšíme se z návratu z nemocnice br. Adolfa Wenzbauera, tajemníka Č.S.P.J. ve Winnipegu. Br. Adolfovi přejeme úplné zdraví a duševní svěžest k další práci. Br. Františku Balejovi, předsedovi místní odbočky ČSNS vyslovujeme upřímnou soustrast k úmrtí jeho 86 leté matky v Československu, která byla pohřbena 7. dubna 1964.

Krajaňské řady ve Winnipegu navždy opustili: krajan Josef Faires, průkopník baptistické práce mezi Čs. krajany a laický kazatel v Betlemské kapli ve Winnipegu, zemřel na odpočinku u svého syna v Parksville v Britské Kolumbii. Dožil se skoro 89 let.

Krajan Josef Kolbek zemřel 4. dubna 1964 v Misericordia Hospital ve věku 85 let. Pohřební obřady obstaral český katolický kněz J. Čelůstka.

V krajaňském středisku volných Čechů v Minitonas v severozápadní Manitobě zemřela 3. března 1964 krajananka Anastasie Jahodová ve věku 77 let.

Dne 7. dubna 1964 zemřel na farmě svého syna Vítězslava v Minitonas krajan Josef Marek, ruský legionář, ve věku 75 let. Oba pohřby v Minitonas byly vypraveny ze sboru Československých baptistů a pohřební obřady obstaral Jaroslav Jersák st., předseda sboru. Všem pozůstalým po zemřelých krajaňech vyslovujeme upřímnou soustrast.

Tiskový referát: František Hlubuček

VELKÝ KONCERT KOMORNEJ HUDBY V TORONTE

pre účastníkov 16. kongresu ČSNS, na torontskej univerzite

Slovenský koncert — majster a dirigent Karol Dobiáš šíri krásu čl. hudby a spevu v zahraničí.

Janáček, Dvořák, Smetana, Mišá Schneider Trnavský sú z hľadiska národnostnej problematiky v umení nášmu národu najvlastnejší tak, ako Wagner a Weber je vlastný nemeckej kultúre alebo Kodály a Bartók — maďarskej.

Tradičia každoročných koncertov čl. hudby a spevu v Toronte, parradných ČSNS je najväčším umelecko-kultúrnym prínosom čechoslovákov na tomto kontinente.

Tým, že sa tak úspešne podarilo Karolovi Dobiášovi uviesť na program Dvořákov kvartet — F - Major a najmä klavírny kvintet — A - Major-op. 81. (ktorý popri Brahmových komorných skladbách sa môže zaradiť vo svete medzi najlepšie), dostalo sa kanadskému hudobnému svetu a najmä nám čechoslovákovi umeleckého pozitívneho čistého a bohatého krásy. Kvintetu na čele s pianistom Leo Barkinom sa podarilo bohatou ozdobnosťou, harmonickým "parterre", rozšíriť orchestrálnu farbu a hlavne zásluhou Karla Dobiáša, rozdat voňu kvetov a melodií z tej zeme, kde je... zemský ráj na pohľad!

Koncert sa mohol prezentovať tak kvalitne iba zásluhou veľkých umelcov, Leo Barkina, myslím, že najvýznamnejšieho kanadského doprovodného klaviristu, ktorý po Steinovi a Newmarkovi z Montreálu nemá konkurencie. Violista Robert Warburton dosiahol v "Dumke" manifestáciu, priamo vysokého citu v krásnej kadencii i harmónii, na čom sa podieľal s čelistom hlavne v kvintetu s Ronaldom Laurie, ktorý patrí medzi najlepších čelistov a v budúcej sezóne T.S.O. bude prvým čelistom Torontského symfonického orchestra. Anthony Ginter, sám brilantný sólista a jemný hudobný pedagóg prispel hrievnou k úspechu komornej hudby.

Helena Hájniková — Janečková, mezzo-soprán v slovenských ľudových piesňach Mikuláša Schneidera Trnavského ako i v Dvořákových "Moravských dvojspevoch" dokázala, že vie dnes už ďaleko lepšie kontrolovať polohy svojho hlasu, ktorý má oveľa prijemnejšiu farbu ako pred rokmi a dokonca v stredných polohách ľudová pieseň jej vokálnym podaním znej krásne. Pre mezzo-soprán ľudová pieseň je ťažká obsahom i skladbou. Všeobecne ľudové piesne boli kameňom úrazu u nás doma i pre veľké operné hlasy a museli vynútiť hodne trpelivosti i tak farbitvejšie koloratúry ako bola Mimi Kišiová-Hubová v bratislavskom Národnom divadle, než ľudová pieseň sa niesla vo svojej skvostnej, iskrivej krásne.

Roxolana Roslák, sopranistka, ktorá spievala "duet" v Dvořákových Moravských dvojspevoch s Helenou Hájnikovou, je 21. ročná graduantka torontského kráľovského konzervatória, je žiackou známeho hudobného pedagoga Mme. Chesner. Má zdravý hlasový fond, široké rozpätie hlasu. Ak sa zbaví umelej artikulácie guľatého "o" a otvoreného

"é" a prenesie túto artikuláciu silu do intuitívnej obrazotvornosti a ak sa jej hlas prirodzene posadí na dych, bude vo vysokých polohách jasnejšia v spodnej polohe prirodzenejšia. Roxolana bola pred časom objavená našim Janom Rubešom; berúc do úvahy, že je ukrajinského pôvodu, je ľudsky krásne, že sa jej podarilo tak zvládnúť ťažkú artikuláciu českých piesní.

Duet bol dôkazom toho, čo môže dokázať klavírny doprovod umelca kalibru Leo Barkina, ktorý vie rešpektovať sólistov, ktorý im vie dať inšpiráciu a je ukazovateľom ako intuitívne tvoriť.

V tomto prípade by sme chceli poukázať na kritiku niektorých kanadských hudobných referentov, ktorí nemôžu dosť dobre posúdiť vokálnu muziku, nej zeme, aby sa nedopustili omylov, pretože tam, kde naši poslucháči a naše hudobne vzdelané obecstvo s láskou vníma spev a rozumie mu, inojazyčný kritik márne hľadá radostný vzostup a pád krásneho zvuku a márne sa usiluje vpísať melodicke slová do not. Melódia ľudovej piesne je nerozlučne spätá s krásou rodného jazyka, s jeho malebnosťou, pretože náš rytmus ľudovej piesne, v čom je práve krásny, môže byť opačného citu pre inojazyčného poslucháča.

Karol Dobiáš v Janáčkovej "Romanci" (Janáček ju složil ako 24. ročný a nie je tak kompozične složitá ako jeho neskoršie diela) bol sensuálne intuitívny a tento najvýznamnejší slovenský husľisten druhá časť) a v Dvořákovom Piesňach z domoviny (hrala sa len druhá časť) a v Dvořákovom kvintetu vo "finale" prekročil ľudskú hranicu "intuitívnej inšpirácie" o ktorej povedal náš matematický génus prof. Dr. Václav Hlavatý taktiež umelec-huslista, že "tvorivá intuícia je časť nášho náboženstva, okolo ktorej sa musí chodiť po špičkách"...

Karol Dobiáš pripravil večer čl. hudby výberom i kvalitou tak krásny, že sa stal medzníkom pre nás na poli umeleckom a postavil pomník, na ktorom mená Schneider Trnavský, Dvořák, Janáček, Smetana svojou krásou sa trblietajú ako večné svetlo a bolo to jednej májovej noci a písal sa deň 9. mája 1964.

Miloslav Zlámal

Sl. Roxalana Roslák, ktorá je ukrajinského pôvodu, vystúpila jako host během Večera čechoslovácké hudby 9. května t. r. Naše čtenáře bude zajímat okolnost, že její otec, Michal Roslák, absolvoval jako ukrajinský exulant práva na pražské Karlově universitě, žije na odpočinku v Edmontonu a dosud mluví plynule česky.

O ČEM PÍŠÍ V ČESKOSLOVENSKU

Z čl. tisku dosud nevymizel onen báječný způsob psaní, píšeli se něco o Sovětském svazu. Tak Zemědělské noviny nejen, že přináší zprávu o tom jak SSSR předstihl Nový Zéland v péstelských metodách ovci, ale zároveň píše o ruských pokusech v chovu ovci, které dosahují velikosti osla.

25 LET...

Dokončení se strany 1.

Předseda Sdružení, A. Daičar zhodnotil práci Čechů a Slováků za války, poděkoval Kanadě za dar svobodného života a vyslovil víru v svobodnou budoucnost Československa.

Velmi zajímavé přednášky přednesli Antonín Cektá (automatizace a výchova), Dr. A. Daičar (lékařské problémy), Karol Dobiáš (česká a slovenská hudba) a Dr. John Gellner (novinář a jejich práce).

Po přivítání zástupců etnických skupin a významných Čechoslováků byla udělena čestná členství v Sdružení Robertu Templovi, M. P., George Kerrovi, M.P.P. a J.F. Kennedymu in memoriam, jež převzal přítomný americký konsul.

Pozornosti se těšili manželé Kolářovi a jejich dcera, která teprve nedávno přibýla do Kanady a Ota Hora, který zdůvodnil předání čestného členství J.F. Kennedymu in memoriam.

V sobotu odpoledne a v neděli ráno probíhala v Royal York hotelu pracovní jednání.

Zlatým hřebem kongresu byl skvělý koncert v Edward Johnson Building, který znamenitě připravil Karol Dobiáš. Referát o koncertu přinášíme na jiném místě. O přípravu koncertu po administrativní stránce se hlavně zasloužili Dr. Karel Jerábek a jeho paní, Blažena Jerábková.

Hlavní torontské deníky přinesly referáty o zasedání a pochvalné kritiky o koncertu.

J. Č.

BOLESTI HLAVY — VÝSLEDOK PORANENIA KRKU?

Podľa Dr. Braaffa, vraj až 90% všetkých prípadov opakujúcich sa hlavyboľov je výsledok poranenia krku. A nemyslite si, že sú takéto prípady výnimkou: vo Spojených štátoch trpí na chronické bolesti hlavy okolo 30 miliónov ľudí! Dve tretiny z toho sú ženy. Aj to vraj potvrdzuje teória Dr. Braaffa, pretože krčné svalstvo u žien je slabšie a ľahšie sa vraj mechanicky poškodí.

Dr. Braaff došiel k týmto záverom na základ sedemnástročného výskumu príčin bolesti hlavy. Napísal o tom celý rad odborných pojednání. Uvádza, že sa pri tom stretol s mužmi i ženami, čo nevstúpili do manželského stavu len preto, aby neurobili peklo zo života ešte i druhým. Vraj ťažko povedať, koľko postihnutých napokon volilo radšej dobrovoľnú smrť, keď už nevedeli znášať ukrutnú bolesť hlavy.

Poväčšine vraj postihnutí vôbec ani nevedia, že dakedy utrpeli úraz na krku. Bolesti hlavy sa vraj vyvinú len neskoršie, dakedy iba roky po úraze. K úrazu krku mohlo dôjsť ešte v detstve. Úraz chrbtovej kosti v krčnom priestore má za následok mechanickú poruchu, ktorá sa prejaví tlakom a dráždením príslušných nervov. Tlak potom vyvoláva bolesť hlavy a pridružené symptómy. Dr. Braaff nevylučuje pravdu, aj iné príčiny tohoto stavu, ale vo väčšine vraj k nim dochádza práve v dôsledku poškodenia krčných kostí.

JEDNOU VĚTOU

Parfumované punčochy jsou zase uváděny na trh pro dámy ve Francii. Vůně se neztratí ani praním.

DÁMSKÝ ODBOR ČSNS TORONTO

Dr. Alice Masaryková odpovíděla Dámskému Odboru ČSNS Toronto na gratulaci, kterou tyto sestry poslaly, následujícím dopisem:

Milé paní: Děkuji Vám za krásný dopis k mým 85 narozeninám. Ceníte to v co věřím ale vy převádíte víru v skutky. Jestliže legionáři mají heslo "PRAVDA VÍTEŽÍ", je ideální když ženy přistupují k tomuto heslu a doplňují je tichým slovem "VĚRNÁ LÁSKA VÍTEŽÍ".

U vás na duchovním podkladě tato láska panuje a máte za mnoho vděčit Ruth Petříčkové. Ona je si vědoma jak mnoho vděčí Vám.

Děkuji a přeji zdraví a mir srdce.

PRESIDENT DR. EDVARD BENEŠ

Dokončení se strany 2.

Opovrhoval osobním prestižem — říkal s úsměvem, že na osobní prestiž si sedá — byl ochoten vždy svou osobu obětovat. Jeho život nebyla pohádka. Byl to člověk velké západní kultury, věřící v pevnost zásad a šťastný vývoj západních demokracií a dožil se v Mnichově tak strašného zklamání. Pomáhal budovat Společnost Národů, byl jejím pilířem, a dožil se toho, že gen. sekr. Společnosti Národů odmítl předložit k projednávání jeho protestní telegram, když Hitler vpadl do Prahy.

Pro své úsilí o zmezinárodnění slovenské otázky za I. světové války a pozdější hájení slovenských zájmů zakusil mnoho nepříjemností, ba i urážek od Italů a Maďarů a musil přihlížet k tomu, jak maďarský revisionismus vítězil na Slovensku. Pomáhal Jugoslávům za I. světové války a později v Ženevě, budoval Malou Dohodu, a dožil se zrády Stojadinovičovy Jugoslaviie. Vynesl naši pověst na mezinárodní fóru tak vysoko jako nikdo jiný — kromě T. G. Masaryka, — od dob některých slavných českých králů — a v Praze bývaly chvíle, kdy — tak říkajíc — pes by byl od něj chleba nevzal. Pro své mimořádné schopnosti byl vyneslen na nejvyšší místo republiky — když musil na příkaz Hitlerův, odletět do vyhnanství, přišli se s ním na letišti rozloučit a přát brzký návrat — jen 3 lidé, 3 úředníci.

Prožil a protřpěl mnoho zrad, mnoho našich osobních a nemálo politických, našich i cizích. Přes touto všechno nepřestal věřit, že svět se přece jen jednou vzpamatuje, zlepší a vrátí k zásadám, jež hlásal americký velký prezident Woodrow Wilson, na kterých byla založena Společnost Národů — a z nichž je pro nás tak důležitá zásada o sebeurčení národů.

Když v r. 1948 loučil se s národem, zakončil přáním, aby spoloubčané žili a pracovali v snášenlivosti, lásce a odpuštění. Svobody přáli a svobody svědomitě užívali "a touto poslední větou: "Věřím v dobrého genia našeho lidu a věřím v krásnou budoucnost naší drahé republiky."

President Beneš, který přímo ztělesňoval dvě typicky naše národní vlastnosti, pracovitost a houževnatost, připojil k nim ještě nezlomný optimismus a pevnou víru v budoucnost, které dílem vědomě, dílem nevědomě, jsme od něj převzali a za které mu musíme zůstat vděční.

I když svět se ještě nezlepšuje a špatnostem se tudíž nevede špatně, zatím co slušnost ještě všude nevítězila, benešovský optimisim v lepší konečné uspořádání společenského řádu nakonec zvítězí.

Velikost překážek, které president Dr. Edvard Beneš musel odsunovat a zmáhat, velikost zápasů, které musel po celý život svádět, utvořily rámec jeho osobní velikosti.

Každé čechoslovenské srdce by mělo být sevřeno bolem nad osudem, kterého se dožil.

NOVÝ ČESKÝ KOSTEL V TORONTĚ

Česká farní osada sv. Václava vstupuje v těchto dnech do nového období svého vývoje. Byla založena dp. A. Bernáškem před 15ti lety po příchodu nové emigrační vlny z Československa. Bohoslužby byly konány v bývalém jesuitském kostele na Wellington St., kde dnes stojí budova Telegramu. Osadní život se soustřeďoval ve farní budově na Dewson St. V r. 1954 odchází dp. Bernášek a vedení farnosti se ujímá dnešní farář dp. J. Janďa. V r. 1958 nachází farní osada svůj domov na Bloor St., kde farní hala slouží také prozatím k výkonu bohoslužeb. Toto provisorium skončilo minulého roku a dne 31 května tohoto roku bude vysvěcen nový kostel, který bude již trvalejším centrem české farnosti.

Ti, kdo doposud nenavštívili budovu nového kostela, najdou jej pod č. 496 Gladstone Ave., ne daleko křižovatky Bloor a Dufferin St. Nebývá obvyklé, aby chom kostel hledali podle popisného čísla, neboť kostel poznáme z daleka podle stíhlých nebo kopulovitých věží. V našem případě však tyto poznávací znaky chybí. Arch. F. Stalmach, který stavbu nového kostela projektoval, musil opustit charakteristické rysy katedrál, basilik, chrámů nebo skromných venkovských kostelíků, poněvadž musil volit z důvodů prostorových a finančních takový projekt, který by vyhovoval pouze funkcionálním požadavkům farnosti k výkonu bohoslužeb a jejimu společenskému životu. Tento úkol byl

vyřešen uspokojivě.

Chrámová loď s oltární apsidou a sakristií nachází se v 1. poschodí budovy. Konstrukce je jednoduchá ale při tom účelná a vkusná. Chrámovou klenbu si mu sime ovšem odmyslit. Na téměř poschodí je místnost pro nedělní školu a kancelář pro správce farnosti. V přízemí budovy je pak prostorná hala s kuchyní a šatnou. Takto byly účelně spojeny obě funkční složky, jimiž farní osada žije: náboženská a společenská.

Torontský arcibiskup Kardinál McGuigan rozpoznal nutnost existence samostatných národních farností z hlediska duchovního. Mnozí příslušníci imigrace-zejména v první generaci — byli by ztraceni pro náboženský život vzhledem k jazykové potíži. Pro to arcidieceze umožňuje úvěrovými operacemi vznikajícím národnostním farnostem jejich rozvoj. Majetkoprávně náleží kostel episkopální korporaci a je svěřen do správy té které farnosti, která se stará o úhradu pořízovacích a udržovacích nákladů.

Česká farní osada má vedle náboženského poslání veliký význam s hlediska národního. Jak víme z Raisových vlastenců, byl to venkovský farář a učitel, kteří udržovali jiskřku národního vědomí v českém národě, až vyšlehl v plamen za probuzeneckého údobí naši kulturní a národní historie. Tak také zde v Kanadě je farní osada tou přirozenou buňkou, kolem níž se soustřeďuje společenský a národní život naší skupiny. Jest si jen přát, aby tento život byl hodně čilý a dlouhý, než bude uhašen neúspěšnou asimilací.

Při příchodu ke kostelu upoutají vaši pozornost tři anteny na střeše kostela. Samozřejmě nebyly tam vztýčeny proto, aby byly vysílány modlitby a české chrámové zpěvy k báni nebeské. Ony slouží panu faráři, který je nadšeným radioamatérem, pokud mu na to stačí čas při jeho starostech o duchovní potřeby farníků a o hospodářské zabezpečení farnosti, v čemž mu pomáhá hospodářská rada složená z obětavých farníků. Buďte ujisti, že vaše pomoc nebude odmítnuta. S. R.

Vaše,
Alice Masaryková

AMERICKÝ AMBASSADOR LAURENCE A. STEINHARDT A ODSUN NEMCOV Z ČESKOSLOVENSKA

Viď stať: "Americká armáda v Československu v roku 1945.

Ambassador Steinhardt o činnosti tejto armády."

"Proměny" Ročník 1. číslo 3. a 4. (bude uverejnené),

II. Protižidovské výtržnosti na Slovensku sa iste prihodili, ale nedosiahli dimenzie pogromov, a kdekoľvek sa udali, ako som informovaný, vláda ostro zasiahla a zakročila tieto výtržnosti. Som naklonený veriť, že tieto výtržnosti namali dôvody rasové alebo náboženské, lebo židia mali na Slovensku vždy v minulosti dobrú reputáciu. Boli vyvolané skôr tými na Slovensku, ktorí získali židovské majetky a mali ich vrátiť zákonitým majiteľom. Vláda je ešte nie dost silná, aby mohla prinútiť všetkých jednotlivcov, aby poslúchali zákony bez toho, aby púšťali strach na vracajúcich sa židov. Táto situácia sa za krátko zmení, ale škoda v americkej tlači je už spôsobená. Komunisti berú ovšem zákony do svojich rúk. Mnohí členovia majetných tried boli postihnutí vyvlastnením, a židia sú nie jedini, ktorí trpia. Ačkoľvek nemožno poprieť, že sa určité výtržnosti proti Židom stali, a toto nemožno ospravedlniť, je faktom, že vláda učinila všetko v jej moci, aby zamedzila opakovanie týchto výtržností. I samé židovské organizácie v S. St. budú prekvapené, aké prísne boli zásahy a rozsudky. Sdelím vám o nich, akonáhle sa o nich dozviem. Pochybujem, že by sa opätovali, lebo tlač v Prahe a na Slovensku ich ostro odsúdila. Ambassáda ani nemôže sledovať tieto veci podrobne, lebo nemá dostatok personálu."

III. Len krátko spomeniem, že Steinhardt uvádza, že v americkej tlači sa objavili články, ktoré tvrdia, že Židia nedostávajú na Slovensku dost podpory od UNRRY. Steinhardt o tom nemá informácie, ale chybou bolo, že UNRRA dala rozdeľovanie zásob do rúk miestnym činiteľom, najviac komunistom, ktorí ovšem môžu prevádzkať svoju vlastnú politiku pri rozdeľovaní.)

"Predmet, ktorý ešte neverím že "vypukol" v americkej tlači, ohrozuje tiež reputáciu Československa v S. Státoch. Cieľom na agresívne útoky maďarskej vlády pred spojeneckou kontrolnou komisiou v Berlíne proti Československu. Arthur Schoenfeld predkladá tieto noty menom maďarskej vlády a posielal mi kopie, i školák musí rozpoznať, že tieto noty predchádzajú kampaň, ktorá má očierňovať Čechov a Slovákov v očiach svetovej mienky. Až dosiaľ Česi málo učinili, aby porazili túto kampaň. Zdá sa mi skorej zvláštnym, že nepriateľská zem, porazená len pred niekoľkými týždňami, môže prevádzať takú kampaň proti jednému zo spojených národov, ale Československá vláda, zaujatá svojimi vnútornými záležitosťami, neučinila nič proti tejto kampani. Pri púšťajú, že boly individuálne výtržnosti pri vyhnaní Maďarov z Československa, čo máme povedať o výtržnosťach, ktoré trpeli Slováci od Maďarov, keď títo boli v sedle? I keď netvrdím, že dve zlé tvoria jedno dobré, sympatizujem s Čechmi a Slovámi, aby sa zbavili Nemcov a Maďarov. Človek nemôže mať veľký rešpekt pre suverénny štát, ktorý bol roztrhaný na kúsky Nemcami, Poliakmi a Maďarmi, trpel rozkúskovanie a nepočítané utrpenia za šesť rokov, ak sa nepostará, aby sa tento proces neopakovával za 20,30 alebo trebars 50 rokov znova. Ja tak vidím, že kampaň maďarskej vlády smeruje skôr k rektifikácii hraníc, ako k odsunu niekoľkých tisícov Maďarov, z päť do ich zeme. Čo-koľvek by americká vláda mohla urobiť, aby vysvetlila maďarskej vláde, čo vlastne vyhral vojnu, by pomohlo a mohlo by pre budúcnosť nám ušetriť mnoho hlavybôľ. Keďže dnešná maďarská vláda je satelitom Moskvy, veľ-

mi pochybujem, že by sa odvážila túto kampaň prevádzať bez súhlasu Moskvy. Ak sa vyskytnú ťažkosti medzi Maďarmi a Slovámi, Sovietsi budú mať dobrú výhovorku, aby pokračovali v okupovaní Československa. Nepotrebnú takú výhovorku na okupáciu Bulharska, Rumunska, Maďarska a Rakúska, ale možno že hľadajú zámenku na okupáciu Československa. Aká by bola lepšia výhovorka, než vyvolať spory medzi Maďarmi a Slovámi?"

V. Konečne uvádza Steinhardt ako dôvod pre zlú tlač v Amerike pre Československo tešínsky spor medzi Poliakmi a Čechmi.

Steinhardt končí dlhý list Williamsonovi týmto odstavcom:

"Písal som vám tak obširne o týchto predmetoch, lebo neviem, aká bude politika departmentu v niektorých z týchto predmetov, zvlášte čo sa týka odsunu Maďarov a Tešínska. Je mojím dobre premysleným posudkom, že, aby sme dosiahli trvalý pokoj a spokojnosť v Strednej Európe, je bezpodmienečne nutné, aby ti Nemci a Maďari, ktorým Česi a Slováci nedôverujú, boli vykázaní a aby česká časť Tešínska bola vrátená Československu skôr z ekonomických, ako politických dôvodov. Neobávam sa masového transferu Nemcov a Maďarov. Ak Československá vláda by bola autorizovaná vykázať toľko Maďarov a Nemcov, ako by chcela, pochybujem, že by viacej ako 1,000,000 Nemcov a 150,000 Maďarov bolo bývalo vôbec odsunutých. Niektorí z mojích priateľov v českej vláde súhlasia so mnou v tomto názore. Tvrdia, že je hlavná zásada, ktorá je dôležitá a že raz keď by bolo odsunutých niekoľko stotisíc najhorších zločincov alebo útočníkov, verejnosť sa schladí, uzná nešťastné ekonomické dôsledky odsunu v Sudetách a zabudne na to, že by mali byť odsunutí ďalší."

Myslím, že stačí, keď z mnohých Steinhardtových listov o odsune Nemcov a Maďarov uvediem len tieto. Snáď bude dobrým zakončením tejto kapitoly, keď uvediem ešte zo Steinhardtovej prednášky, ktorú mal pred "National War College" vo Washingtone 15. dec. 1947, kde je obsah skoro ten samý, ale lepšie upravený do celku:

"Otázka: Chcel by ste komentovať o Sudetoch?"

Odpoveď: Ano, som rád, že ste to pripomenuli, lebo tu bol stvorený skôr mylný dojem, našimi vojakmi, ktorí sa vrátili domov. Myslím, že by som nemal ísť do detailov v týchto veciach, lebo myslím, že by to zabralo celý zbytok môjho času, ale mám silný pocit, že je nešťastným, že toľki z našich mladíkov, ktorí tášli a neznejú vôbec, čo Nemci spravili Čechom, sa vrátili odtiaľ a posudzovali vyhnanie Nemcov podľa amerického merítka. Vyhnanie sa prevádzalo pod našim dozorom; náš vlastný vojenský department sledoval všetko to, čo sa dialo. Nebolo ani tueta staž nosí pri odsune 1,750.000 ľudí a myslím si, že je to jedným z najneuveriteľnejších úkolov, ktoré kedy uskutočnil vojenský department. Tito ľudia boli odsunutí, — snáď viete, že podľa protokolu rodiny nemohly byť rozdelené, boli lekárske prehliadky, vozy boly kúrené, mali na toľko dní jedla sebou — všetko to bolo uskutočnené podľa amerických štandardov. Bolo to uskutočnené o mnoho ľudskejšie spôsobom, ako som videl podobné pohyby uskutočnené predtým v Európe. Čo sa týka otázky, či to bolo správne alebo nesprávne, či určitý štát sa má zbaviť niektorých občanov, ktorí sa dokážu byť úplne neľostní a zapríčinili pád toho štátu, to je čosi, čo nepova-

žujem za správne vôbec debatovať, lebo sa to stalo. Rád by som upozornil kritikov odsunu Nemcov, že my sme tiež odsunuli mnoho Japoncov z Pacifického pobrežia a tí nepodmínili štát a neprivodili jeho pád, to znamená, ako jednotlivci, kým Sudetskí Nemci boli priamo zodpovední za pád Československa. Ja sám, osobne, uvažujem veľmi slobodne a som veľmi kritický, čo sa týče Čechov v mnohých veciach; citím, že majú právo, po tom čo sa stalo, povedať týmto ľuďom, ktorí to vždy kričali — "ist domov" — a keď to bolo vykonané ľudským spôsobom, nevidím, že by to ktokoľvek mohol kritizovať. Ovšem, veľké množstvo vojakov našej armády, ktorí tam boli, citili, že to, čo sa stalo, bolo správne. Len niekoľko jednotlivcov písalo listy do novín, väčšinou podnietení svojimi nemeckými frajerkami (girl-friends), lebo sme našli u niektorých, ktorí to písali, takýto pomer a — ako hovorím, je nešťastím, že nejakých päťdesiat alebo jedno sto amerických vojakov s asi tuctom dôstojníkov z celého množstva vojakov našej armády mohli spôsobiť dojem, že Česi zle zaobchádzali s Nemcami.

Na žiadnom mieste v týchto kritických listoch som nevidel ani zmienky o tom, že 37.000 Čechov bolo zavraždených týmito samými Nemcami. To sa vôbec nespomenulo v žiadnych novinách. Ale — vec bola ukončená, preveď, odsun je hotový a nemáme sa za čo hanbiť, za nič, čo sme my v tom urobili, lebo, ačkoľvek naša armáda prevádzala tento odsun, dostalo sa im len chvály, tak od Čechov ako i od Nemcov za to, čo robili. A tak, my sme v tom čistí. Čo sa týka filozofie tohoto odsunu, môžete sa nad tým hádať tak dlho, ako je vám ľúbo."

Myslím, že je správne citovať skoro do slova to, čo ambassador Stenhardt povedal o odsune Nemcov. Sú to slová, ktoré by mali byť zapísané do histórie.

Umělý, trávnik vyrobený z plastické hmoty je právě uváděn na trh v Anglii.

Richard Pikna, B. A., LL. B.

ADVOKÁT A VEREJNÝ NOTÁR

SUITE 205 - 50 KING STREET EAST
HAMILTON, ONTARIO - TELEPHONE: 528-7922

Yaroslav Hueber

ADVOKÁT A NOTÁR

347. BAY STREET

Suite 210

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

Toronto 1

• John Gregor •

Dovoluje si oznámiť, že opäť
provádí veškerý Plumbing
Heating, opravy a nové
práce, pod firmou
QUALITY PLUMBING & HEATING
COMPANY

Volejte LE 3-8396

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

NOVÉ KOŽICHY
NA MÍRU, PRE-
MODELOVÁNÍ

Zboží se zárukou
Odborné opravy

Frank Pech

238 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

PROCK INSURANCE
AGENCY

124 PANDORA CIRCLE

SCARBORO, ONT.

AXminster 3-7916

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

PRAHA - TORONTO

(pro vystěhovalce)

\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlidky očí -

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

ONTARIO

ONTARIO JE NEJLEPŠÍM MÍSTEM DOVOLENÉ V KANADĚ

Rozsáhlé Ontario je VAŠÍM místem, v němž můžete strávit jednu z nejzajímavějších dovolených svého života.

Ontario měří 415.000 čtverečních mil území, které je poseto celým čtvrtmilionem jezer. Některá jezera jsou malá a mělká, vhodná pro jízdu na lodi nebo k plavání. Jiná mají kamenité dno a jsou hluboká; taková se vyznačují hojností ryb.

Postavte si stan v jednom ze 86ti Provinčních parků a vespěte se venku, pod širým nebem a na čerstvém vzduchu.

Nebo chcete-li se nechat obsloužit, Ontario má na 8.000 letovisek a hotelů, které se o Vás budou starat tak, že se Vám ani nebude chtít jít domů.

Ontario má zelenou a krásnou přírodu. A nejenom to. Ontario je symbolizováno majestátem niagarských vodopádů, krásou uměleckých galesí a starodávných zámků, členy Jízdní Policie v červených kabátech, mocnými kanony a strážemi oblečenými v plné polní zbroji. Vaše Ontario je rozsáhlým a zajímavým místem. Objevte letos Ontario!

O další informace si napište na adresu: Ontario Department of Travel, Room 271, Parliament Buildings., Toronto, Ontario.

Anglicky psané brožuru jsou Vám k dispozici zdarma.

Honourable James Auld, Ministr.